

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 85 0 Rs 082820 21 Rev
Banjaluka, 23.03.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca C.Đ., Grad B., B.Đ., Grad B., R.P., J., Grad B. i S.Đ., Grad B., zastupani po punomoćniku B.C., advokatu iz B.L., S.B., opština R., D.K., Grad B., M.B., Grad B., B.K., opština P. i N.K., opština P., zastupani po punomoćniku V.C., advokatu iz B.L., B.P., Grad B., M.Š., Grad B., G.K., opština V., R.P.1, Opština S. i R.P.2., opština S., zastupani po punomoćniku M.C., advokatu iz B.L., protiv tužene "Željeznice Republike Srpske" a.d. Doboj, zastupane po punomoćniku S.R., zaposleniku tužene, radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o revizijama tužilaca protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 082820 20 Rsž od 26.03.2021. godine, na sjednici održanoj dana 23.03.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizije se odbijaju.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju, broj 85 0 Rs 082820 19 Rs od 02.03.2020. godine odlučeno je:

Odbija se tužbeni zahtjev tužilaca koji glasi:

"Utvrđuje se da je tužena povrijedila pravo tužilaca na jednako postupanje u pogledu ostvarivanja naknada iz radnog odnosa, na način da je u periodu od juna mjeseca 2016. god. do juna mjeseca 2019. god. svojim radnicima koji su imali troškove prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla u visini manjoj od 150,00 KM mjesečno, iste troškove isplaćivala u obimu od 100% cijene prevozne karte u javnom saobraćaju, dok je tužiocima, koji su u istom periodu imali troškove prevoza dolaska na posao i povratka s posla u visini većoj od 150,00 KM mjesečno, troškove isplaćivala u obimu manjem od 100% cijene prevozne karte u javnom saobraćaju.

Nalaže se tuženoj da tužiocima na ime naknade materijalne štete prouzrokovane povredom prava, na jednako postupanje iz radnog odnosa isplati kako slijedi:

Tužiocu Đ.C. iznos od 2.028,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:

-na iznos od 598,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 1038,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 392,00 KM počev od 01.06.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu Đ.B. iznos od 1.908,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 465,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate
-na iznos od 600,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 843,00 KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu P.R. iznos od 1.170,00 KM sa zateznom zakonskom kamatom i to:
-na iznos od 299,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 472,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 228,00 KM počev od 01.06.2018. pa do konačne isplate
-na iznos od 171,00 KM počev od 01.04.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu Đ.S., iznos od 1.936,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 524,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 956,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos 456,00 KM počev od 01.06.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu B.S. iznos od 4.874,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 1.116,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos 2.117,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 1.641,00 KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu K.D. iznos od 1.435,00KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
na iznos od 455,60KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
na iznos 411,40KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
na iznos od 568,00KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu B.M. iznos od 1272,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 324,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 436,80 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 512,00 KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu K.B. iznos od 2.545,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 2.170,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 375,00 KM počev od 01.08.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu K.N. iznos od 5.630,00KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
na iznos od 2.485,00KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
na iznos od 3.145,00KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu P.B. iznos od 1.753,40 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 450,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 530,40 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 773,00 KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu Š.M. iznos od 1.556,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 318,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 498,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos 740,00 KM počev od 01.01.2019. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu K.G. iznos od 1.002,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 360,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 511,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 131,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu P.R.1 iznos od 4.792,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 1.326,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 2.024,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 1442,00 KM počev od 01.09.2018. godine pa do konačne isplate,

Tužiocu P.R.2. iznos od 6.866,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom i to:
-na iznos od 1.675,00 KM počev od 01.01.2017. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 3.383,00 KM počev od 01.01.2018. godine pa do konačne isplate,
-na iznos od 1.808,00 KM počev od 01.07.2018. godine pa do konačne isplate.”

Obavezana je tužena "Željeznice Republike Srpske" a.d. Doboj da na ime naknade troškova prevoza, tužiocima isplati kako slijedi:

-Tužiocu Đ.C. za period od 01.04.2019. godine do konačne isplate iznos od 58,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 03.02.2020. godine pa do konačne isplate;

-Tužiocu B.S. za period od 01.07.2019. godine do konačne isplate iznos od 279,00 KM počev od 03.02.2020. godine pa do konačne isplate;

-Tužiocu P.B. za period od 01.02.2019. godine do konačne iznos od 154,00 KM počev od 03.02.2020. godine pa do konačne isplate;

-Tužiocu K.D. za period od 01.07.2019. godine do konačne iznos od 102,00 KM počev od 03.02.2020. godine pa do konačne isplate.

Naloženo je tuženoj "Željeznice Republike Srpske" da tužiocima Đ.C. i Đ.B. zastupanim po punomoćniku B.C., advokatu iz B.L., nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 52,90 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate.

Naloženo je tuženoj "Željeznice Republike Srpske" da tužiocima B.S. i K.D., zastupanom po punomoćniku V.C., advokatu iz B.L., nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 25,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate.

Naloženo je tuženoj "Željeznice Republike Srpske" da tužiocu P.B., zastupanom po punomoćniku M.C. advokatu iz B.L., nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 10,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude pa do konačne isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 082820 20 Rsž od 26.03.2021. godine žalba tužilaca je djelimično uvažena, a žalba tužene je u cjelosti uvažena i presuda Osnovnog suda u Doboju, broj 85 0 Rs 082820 19 Rs od 02.03.2020. godine, ukinuta u stavu II i III njene izreke, te predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje u tom dijelu, dok je u ostalom dijelu žalba tužilaca odbijena i prvostepena presuda potvrđena (stav I izreke).

Blagovremeno izjavljenim revizijama drugostepenu presudu u dijelu kojim je njihova žalba odbijena pobijaju tužioci iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbaci.

Revizije nisu osnovane.

Predmet spora u ovoj parnici je:

I - zahtjev tužilaca kojim traže da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo tužilaca na jednako postupanje u pogledu ostvarivanja naknada iz radnog odnosa, na način što je u periodu od juna mjeseca 2016. godine do juna mjeseca 2019. godine svojim radnicima koji su imali troškove prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla u visini manjoj od 150,00 KM mjesečno, iste troškove isplaćivala u obimu od 100% cijene prevozne karte u javnom saobraćaju, dok je tužiocima, koji su u istom periodu imali troškove prevoza dolaska na posao i povratka s posla u visini većoj od 150,00 KM mjesečno, iste troškove isplaćivala u obimu manjem od 100% cijene prevozne karte u javnom saobraćaju;

II - da se naloži tuženoj da tužiocima na ime naknade materijalne štete prouzrokovane povredom prava na jednako postupanje iz radnog odnosa, isplati kako slijedi: tužiocu C.Đ. iznos od 2.086,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 598,00KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 1038,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 392,00 KM počev od 01.06.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 58,00 KM počev od 01.04.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu B.Đ. iznos od 2.014,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 465,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 600,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 843,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 106,00 KM počev od 01.07.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu R.P. iznos od 1.170,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 299,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 472,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 228,00 KM počev od 01.06.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 171,00 KM počev od 01.04.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu S.Đ., iznos od 1.936,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 524,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 956,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 456,00 KM počev od 01.06.2018. godine, pa do konačne isplate; tužiocu Slavku Brezi iznos od 5.153,00 KM, sa

zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 1.116,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 2.117,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 1.641,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 279,00 KM počev od 01.07.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu D.K. iznos od 1.537,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 455,60 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 411,40 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 568,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 102,00 KM počev od 01.07.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu M.B. iznos od 1.272,80 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 324,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 436,80 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 512,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu B.K. iznos od 2.545,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 2.170,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 375,00 KM počev od 01.08.2018. godine, pa do konačne isplate; tužiocu N.K. iznos od 5.630,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 2.485,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 3.145,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate; tužiocu B.P. iznos od 1.907,40 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 450,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 530,40 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 773,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 154,00 KM počev od 01.02.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu M.Š. iznos od 1.556,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 318,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 498,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 740,00 KM počev od 01.01.2019. godine, pa do konačne isplate; tužiocu G.K. iznos od 1.002,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 360,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 511,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 131,00 KM počev od 01.07.2018. godine, pa do konačne isplate; tužiocu R.P.1 iznos od 4.792,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 1.326,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 2.024,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 1.442,00 KM počev od 01.09.2018. godine, pa do konačne isplate; tužiocu R.P.2. iznos od 6.866,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, i to: na iznos od 1.675,00 KM počev od 01.01.2017. godine, pa do konačne isplate, na iznos od 3.383,00 KM počev od 01.01.2018. godine, pa do konačne isplate i na iznos od 1.808,00 KM počev od 01.07.2018. godine, pa do konačne isplate,

III - da se naloži tuženoj da tužiocima, zastupanim po punomoćnicima B., V. i M. C., nadoknadi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom počev od donošenja presude pa do konačne isplate.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su tužioci radnici tužene; da je tužena u skladu sa svojim internim aktima kojima je regulisan način isplate prevoza radnika za dolazak i odlazak sa posla - Uputstvom o trećim izmjenama i dopunama uputstva za primjenu Kolektivnog ugovora ŽRS koje je doneseno od strane direktora tužene i koje se primjenjuje od 01.07.2012. godine, te Pravilnikom o radu tužene koji je stupio na snagu 03.03.2017. godine kojim je identično propisano - da se radniku za naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla priznaje puni iznos cijene karte, ali čiji iznos ne može biti veći od 150,00 KM, tužiocima, kao i ostalim radnicima, naknadu za prevoz isplaćivala do visine od 150,00 KM, bez obzira na stvarne troškove.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud, polazeći od tvrdnji tužilaca da su diskriminirani po osnovu mjesta življenja u odnosu na ostale radnike i da je istim pričinjena materijalna šteta jer je tužena prilikom isplate naknada troškova prevoza povrijedila pravo tužilaca na jednako postupanje, odnosno da je pričinila diskriminaciju na štetu tužilaca na način da je istim u predmetnom periodu isplaćivala po osnovu naknade za prevoz iznos do 150,00 KM, iako su stvarni troškovi prevoza tužilaca bili veći, a da je u istom periodu ostalim radnicima čiji mjesečni troškovi prevoza iznose do 150,00 KM isplaćivala puni iznos, zaključuje da u konkretnom slučaju nisu osnovani navodi tužilaca i da nije došlo do neposredne, posredne i protivpravne diskriminacije na štetu tužilaca, jer tužioci tokom postupka nisu učinili vjerovatnim da je postojala diskriminacija od strane tužene prema istim po navedenom osnovu, jer da bi se teret dokazivanja prebacio na drugu stranu, nije dovoljno da tužioci samo tvrde da su diskriminirani, već moraju da ponude određene dokaze za tu tvrdnju koja će kod suda stvoriti uvjerenje da je izglednije da se diskriminacija dogodila nego da do nje nije došlo. Kako iz priloženih dokaza, a i samih navoda tužilaca, proizlazi da je tužena isplatu naknada troškova prevoza dolaska i odlaska sa posla regulisala svojim opštim aktima, kojima je propisala da se radniku za naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla priznaje puni iznos cijene karte, ali čiji iznos ne može biti veći od 150,00 KM, kao i činjenice da su se navedeni propisi odnosili i primjenjivali na sve radnike, prvostepeni sud nalazi da nisu osnovane tvrdnje tužilaca da je vršena diskriminacija u odnosu na njih. Takođe, prvostepeni sud zaključuje da su tužioci, ukoliko su smatrali da navedeni Pravilnik ili pojedine njegove odredbe nisu u skladu sa zakonom i Ustavom, mogli kod nadležnog suda pokrenuti postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti.

Stoga prvostepeni sud nalazi da nema uslova za primjenu odredbi Zakona o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 59/09 i 66/16, dalje: ZZD), jer da bi se radilo o diskriminatorskom postupanju potrebno je da se prema nekom licu ili grupi postupalo nepovoljnije u odnosu na drugoga ili grupu u analognoj situaciji, a na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, polnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života, te da u konkretnom slučaju nema analogne situacije, s obzirom da se radi o primjeni unutrašnjih akata tužene kojima su pobliže uređena prava i obaveze radnika, a u konkretnom slučaju pravo na naknadu troškova prevoza.

Dalje prvostepeni sud nalazi da je osnovan prigovor neblagovremenosti podnesene tužbe koja je za potraživanja za period od 01.06.2016. godine do juna 2019. godine podnesena po isteku roku iz člana 201. stav 4. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“ broj 1/16 i 66/18, dalje: ZR), kojim je propisano da se tužba za zaštitu prava radnika može podnijeti najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana saznanja za povredu ili dana učinjene povrede, a da potraživanja neisplaćenih troškova prevoza koja se odnose na potraživanja od 01.02.2019. godine i 01.07.2019. godine nisu zastarjela, te je odlučio kao u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je žalbu tužilaca djelimično uvažio, a žalbu tužene uvažio u cjelosti i presudu Osnovnog suda u Doboju, broj 85 0 Rs 082820 19 Rs od 02.03.2020. godine, ukinuo u stavu II i III izreke, te predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje u tom dijelu, dok je u ostalom dijelu žalba tužilaca odbijena i prvostepena presuda potvrđena (stav I izreke), temeljem odredbe člana 226. i člana 224. stav 1. tačka 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Obrazložio je da je u konkretnom slučaju, obzirom na sadržinu zakonskih odredbi člana 2. stav 1, člana 12. i člana 15. ZZD, kod činjenice da se tužbeni zahtjev u ovom postupku zasniva na tvrdnjama da su tužioci diskriminirani u odnosu na ostale radnike tužene, time što su im troškovi prevoza isplaćivani u manjem iznosu od onoga koji im prema mjestu stanovanja pripada, pravilno stanovište prvostepenog suda da tužioci u provedenom postupku nisu ponudili dokaze koji bi stvorili uvjerenje da se diskriminacija dogodila, jer iz provedenih dokaza, kao i navoda tužilaca datih tokom postupka, proizlazi da je tužena isplatu naknade po osnovu troškova prevoza radnika radi dolaska na posao i odlaska sa posla, regulisala svojim opštim aktima kojima je propisano da se radniku za naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla, priznaje puni iznos cijene karte, ali čiji iznos ne može biti veći od 150,00 KM, koji su se odnosili i primjenjivali na sve radnike tužene, pa i tužioce, pa se ne može zaključiti da je takvim postupanjem tužene vršena diskriminacija u odnosu na njih.

Nasuprot tome, drugostepeni sud nalazi da je prvostepeni sud pogrešnom primjenom materijalnog prava zaključio i usvojio dio tužbenog zahtjeva kojim je odlučeno kao u stavu II izreke te presude, jer su u konkretnom slučaju tužioci su kao pravni osnov tužbe naveli odredbe ZZD, a kako je tužbeni zahtjev tužilaca postavljen u smislu povrede prava na jednako postupanje u pogledu ostvarivanje naknada iz radnog odnosa, to je nejasno na osnovu čega je prvostepeni sud utvrdio da je dio potraživanja tužilaca osnovan, kada je prethodno utvrdio da nema diskriminacije. S tim u vezi, čak i tužioci u svojoj žalbi navode kako je pobijana presuda kontradiktorna, jer prvostepeni sud jedan dio tužbenog zahtjeva odbija, a drugi dio usvaja.

Osim toga, drugostepeni sud zaključuje da se prvostepeni sud pravilno poziva na odredbe člana 201. stav 4. ZR i pravilno zaključuje da je osnovan prigovor neblagovremenosti za potraživanja nastala u periodu starijem od 6 mjeseci od momenta podnošenja tužbe, te da je imao uporište u pomenutoj zakonskoj odredbi i za odbacivanje tužbe u tom dijelu tužbenog zahtjeva, ali da odbijanje tužbenog zahtjeva i odbacivanje tužbe imaju iste pravne posljedice.

Međutim, iako je dio potraživanja u tužbenom zahtjevu shodno pomenutoj odredbi ZR blagovremen, po mišljenju drugostepenog suda prvostepeni sud nije mogao usvojiti isti dio tužbenog zahtjeva ako je prethodno utvrdio da nema diskriminacije (a iz evidencije tužene se vidi da je tužena tužiocima isplatila predviđeni iznos od 150,00 KM).

Drugostepena presuda je pravilna u pobijanom odbijajućem dijelu kojim je odlučeno o zahtjevu tužilaca da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo tužilaca na jednako postupanje u pogledu ostvarivanja naknada iz radnog odnosa.

Tužioci u tužbi, podnesenoj 31.07.2019. godine, te u toku parnice, tvrde da je tužena povrijedila njihovo pravo na jednako postupanje u pogledu prava iz radnog odnosa, na način da u

periodu jun 2016. godine do juna 2019. godine radnicima koji su imali troškove prevoza u visini manjoj od 150,00 KM mjesečno iste isplaćivala u visini 100% cijene karte prevoza u javnom saobraćaju, dok je tužiocima, koji su troškove prevoza imali u iznosu većem od 150,00 KM, tužena iste troškove isplatila u iznosu manjem od 100% cijene u prevoza u javnom saobraćaju.

Odredbom člana 2. ZZD je propisano, da se diskriminacijom smatra svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi, na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, životne dobi, nacionalnog ili socijalnog prijekla, u vezi sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, polnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućava ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života. (stav 1.).

Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe, kao i na sva fizička ili pravna lica, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namjenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga. (stav 2.).

Neposredna diskriminacija, prema članu 3. stav 1. ZZD, postoji ako se lice ili grupa lica, zbog njihovog ličnog svojstva u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem, stavljaju ili su stavljeni u nepovoljniji položaj ili bi mogli biti stavljeni u nepovoljniji položaj. Prvi uslov za utvrđenje neposredne diskriminacije je dokaz o nepovoljnom položaju koje se može uporediti sa postupanjem prema drugom licu u sličnoj situaciji. Obaveza lica koja se poziva na ovaj vid diskriminacije jeste da uvjeri sud da postoje lica sa kojima se povoljnije postupilo ili bi se povoljnije postupilo, a da je pri tome jedina razlika između njih pravno zaštićena osnova.

Indirektna diskriminacija (član 3. stav 2. ZZD) postoji kada naizgled neutralna norma, kriterij ili praksa imaju diskriminirajuće efekte na lica koja pripadaju nekoj grupi koja ima zaštićene karakteristike.

Za osnovanost tužbenog zahtjeva iz osnova diskriminacije, mora se utvrditi da je do stavljanja u nejednak položaj došlo zbog jednog od zabranjenih osnova (član 2. stav 1. i član 5. ZZD). Zaštićeni osnovi, dakle, predstavljaju ključni element diskriminacije i različito tretiranje lica postaje diskriminacija, samo ukoliko se zasniva na jednom od zaštićenih osnova (po osnovu rase, jezika, vjere, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja i drugo) ili ako se dokaže da je navodna žrtva diskriminacije, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, morala biti drugačije tretirana kako ne bi bila dovedena u nepovoljan položaj.

Odredbom člana 15. stav 1. i 3. ZZD je propisano, da kada lice ili grupa lica u svim postupcima predviđenim ovim zakonom, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani (stav 1.). U slučaju kada lice smatra da je snosilo posljedice diskriminacije zbog propuštanja razumnog prilagođavanja, teret dokazivanja leži na protivnoj strani (stav 3.).

Iz prednjeg proizilazi da ZZD podrazumijeva uvođenje novih koncepata, koji se, prema evropskim standardima ogledaju u tome da lice koje se poziva na diskriminaciju mora učiniti vjerovatnim (dokazati opravdanu sumnju) da je došlo do diskriminacije usljed nejednakog postupanja, čime se teret dokazivanja, da nije došlo do diskriminacije usljed nejednakog postupanja, prenosi na protivnu stranu tj. tuženu. Drugim riječima, činjenice se ne dokazuju na nivou izvjesnog, kao što je to dužan da učini onaj na kojem je teret dokazivanja, već na način da se nameće standard dovoljne vjerovatnosti, gdje se u konkurencijskom odnosu postojanja, odnosno nepostojanja diskriminacije, daje prednost da diskriminacija postoji.

Stoga su za uspjeh u ovoj parnici, shodno odredbi člana 15. ZZD, tužioci bili u obavezi da učine vjerovatnim tvrdnje da ih je tužena u pogledu prava na naknadu troškova prevoza dovela u neravnopravan položaj na način propisan odredbama člana 2. u vezi sa članom 3. stav 1. i 2. ZZD, a na tuženoj da dokaže da nije prekršila princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije.

I po ocjeni ovog suda pravilan je zaključak nižestepenih sudova da tužena na opisani način nije povrijedila princip jednakog postupanja prema tužiocima.

Okolnost, kao u konkretnom slučaju, da je tužena svojim internim aktima (Uputstvom o trećim izmjenama i dopunama uputstva za primjenu Kolektivnog ugovora ŽRS koje je doneseno od strane direktora tužene i koje se primjenjuje od 01.07.2012. godine, te Pravilnikom o radu tužene koji je stupio na snagu 03.03.2017. godine kojim je identično propisano - da se radniku za naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla priznaje puni iznos cijene karte, ali čiji iznos ne može biti veći od 150,00 KM), regulisala način isplate naknade troškova prevoza radnicima za dolazak na posao i odlazak sa posla tako da se priznaje puni iznos cijene karte, ali do visine od 150,00 KM, bez obzira na stvarne troškove, koji su se odnosili i primjenjivali na sve radnike tužene, pa i na tužioce, ne znači da postoji nejednako postupanje prema tužiocima (koji tvrde da su imali stvarne troškove veće od 150,00 KM) u odnosu na radnike tužene kojima je puni iznos cijene karte manji od 150,00 KM.

Tužioci nisu učinili vjerovatnim da su nekim radnicima tužene, koji su (kao i tužioci koji tvrde imali stvarne troškove prevoza veće od 150,00 KM) u periodu za koji traže naknadu isplaćivani iznosi naknade troškova prevoza u većem iznosu od 150,00 KM.

Tužioci se u reviziji pozivaju na to da je postupanje prema njima primjer posredne – indirektno diskriminacije i da tužena nije obezbjedila da svi radnici, bez obzira koliko im je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada snose jednak teret u pogledu naknade troškova prevoza, te da tako svi radnici budu u istom položaju.

Kada je u pitanju indirektna diskriminacija ne radi se o različitom tretmanu u odnosu na druge u istoj ili sličnoj situaciji, već o jednakom tretmanu onih koji bi morali, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, biti drugačije tretirani kako ne bi bili dovedeni u nepovoljan položaj, koja vrsta diskriminacije se otklanja „razumnim mjerama prilagođavanja“.

Zaštićeni osnovi, dakle, predstavljaju ključni element diskriminacije i različito tretiranje lica postaje diskriminacija, samo ukoliko se zasniva na jednom od zaštićenih osnova (po osnovu

rase, jezika, vjere, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja i drugo) ili ako se dokaže da je navodna žrtva diskriminacije, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, morala biti drugačije tretirana kako ne bi bila dovedena u nepovoljan položaj.

U konkretnom slučaju ne radi se o posrednoj diskriminaciji jer u zaštićene osnove - karakteristike ne spada udaljenost mjesta stanovanja od mjesta rada.

Tužiocima nisu podnosili inicijativu pred nadležnim Ustavnim sudom za ocjenu ustavnosti i zakonitosti opštih akata tužene, pa su pravilno nižestepeni sudovi u okviru ovog parničnog postupka za zaštitu od diskriminacije, iste ocjenjivali u pogledu činjenice da li je neka od odredbi tih akata imala za posljedicu povredu principa nediskriminacije, te našli da nema nejednakog postupanja odnosno diskriminacije na koju se tužiocima pozivaju, jer je tužena dokazala da je prema svim radnicima koji su se u pogledu ostvarivanja prava na naknadu troškova prevoza našli u istoj situaciji kao i tužiocima, jednako postupila.

Na drugačije presuđenje ne utiče ni to što se tužiocima u reviziji pozivaju da je tužena nakon podnošenja tužbe započela praksu isplatu troškova prevoza za sve radnike u iznosu 100% cijene mjesečne karte prevoza u javnom saobraćaju i za radnike čiji su mjesečni troškovi prevoza preko 150,00 KM.

Slijedom navedenog valjalo je odlučiti kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić